

При этом используются различные методы ее построения : метод отражений, метод конформных отображений и т.д.)

В настоящей работе рассмотрено построение функции Грина задачи Неймана для уравнения эллиптического типа.

Располагая полученными решениями определим некоторые свойства функции Грина.

1) функция Грина обладает свойство симметрии :

$$u(x, x_2) = u^{(1)}(x_2; x_1)$$

$$u(x_1; x_2) = u^{(2)}(x_3; x_0)$$

2) частная производная функции Грина $u^{(1)}, (x_1; x_2)$ имеет разрыв первого рода при $x_1 = x_2$.

3) существует единственная функция Грина.

4) функция Грина гармоническая в области O .

5) функция Грина аналитическая в области O и непрерывна в замкнутой области B , следовательно по теореме о принципе максимума модуля, функция Грина достигает максимального значения на границе области O .

Гончарук Т.І., Лощина Л.В.

МЕТОДОЛІГІЧНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Робота підприємства в умовах нестабільності економіки вимагає постійного спостереження за його фінансовим станом.

Фінансовий стан є найважливішою характеристикою ділової активності і надійності підприємства. Він визначає конкурентноздатність підприємства і його потенціал у діловому співробітництві, є гарантом ефективної реалізації економічних інтересів усіх учасників господарської діяльності як самого підприємства, так і його партнерів.

Стійкий фінансовий стан підприємства є результатом умілого, прорахованого керування усією сукупністю виробничих і господарських чинників, що визначають результати діяльності підприємства. Це не тільки якісна характеристика, але і кількісно вимірюване явище.

В умовах ринкової економіки істотно зріс інтерес учасників економічного процесу до об'єктивної і достовірної інформації щодо фінансового стану і ділової активності підприємства. Усі суб'єкти ринкових відносин зацікавлені в однозначній оцінці

конкурентноздатності і надійності своїх партнерів. Таку оцінку можна одержати різноманітними методами і з використанням різноманітних критеріїв. Всі публікації, присвячені оцінці фінансової стійкості підприємства, мають практичну значимість, але недостатньо враховують вплив цієї оцінки на стан і розвиток підприємства. Основним недоліком існуючих підходів є відсутність наукової обґрунтованості принципів формування системи окремих показників і визначення їхньої значимості.

В літературі існує значна кількість методів оцінки фінансової стійкості. Основним є метод, що припускає зіставлення фактичних результатів виробничо-збутової діяльності з обраною базою порівняння шляхом вирахування з фактичного (порівнюваного) значення показника його базисного (порівнянного) значення або шляхом ділення фактичного значення показника на його базисне значення.

У першому випадку використовується метод різниці

$$XI = X_{i\phi} - X_{i\delta}, \quad (1)$$

а в другому - метод відношення

$$KI = X_{i\phi} / X_{i\delta}, \quad (2)$$

де XI - абсолютне ухилення фактичного значення i -го показника від базисного, KI - відносне ухилення фактичного значення i -го показника від базисного, $X_{i\phi}$, $X_{i\delta}$ - фактичне і базисне значення i -го показника відповідно.

Отримані результати порівнювання потім оцінюються, і в результаті одержуємо безпосередню оцінку - характеристику, яка узагальнює виробничо-збутову діяльність підприємства.

Оскільки для характеристики фінансової стійкості підприємства варто використовувати досить великий перелік показників, виникає задача комплексності порівняльної оцінки.

Під комплексною порівняльною оцінкою розуміється одночасне й узгоджене вивчення сукупності показників, що відбивають усі (або більшість) аспектів господарських процесів, і вміщують висновки, що узагальнюють результати діяльності підприємства на основі виявлення якісних і кількісних відзнак від бази порівняння.

З визначення випливає, що комплексна оцінка припускає одержання узагальнюючих висновків. Проте зробити однозначний висновок про фінансову стійкість підприємства на основі сукупності показників практично неможливо, що пов'язано із суб'єктивними можливостями людини в сприйнятті інформації.

Отже, оцінити фінансову стійкість підприємства за допомогою простого порівняння фактичних значень окремих показників з базою порівняння не завжди можливо. Для цієї цілі необхідно

використовувати спеціальні методи зведення сукупності окремих показників в один узагальнюючий показник. Визначення такого показника забезпечить порівнювання результатів виробничо-збутової діяльності в цілому за сукупністю відібраних окремих показників, дозволить зробити однозначний висновок про поліпшення фінансової стійкості підприємства в межах визначеного терміну і щодо інших підприємств. Водночас, оцінку фінансової стійкості на основі узагальнюючого показника варто поєднати з економічним аналізом значень окремих показників, що використовуються для його визначення.

Таким чином, з-поміж методів комплексної оцінки можна виділити такі, які базуються на побудові єдиного узагальнюючого показника, який певним чином інтегрує в собі систему досліджуваних окремих показників, а також методи, які не використовують такий узагальнюючий показник.

До методів прямого узагальнення результатів порівняння показників можна віднести метод динамічного порівняння, метод групувань, метод визначення раціональності режиму роботи, методи прогнозування, а до методів побудови узагальнюючого показника - метод сум, метод добутків, метод середнього геометричного, метод бальної оцінки, метод відстаней, метод динамічного нормативу, методи експертних оцінок.

Методи таксономії використовуються в обох випадках. Метод динамічного порівняння вміщує порівняння абсолютних значень показників у звітному періоді з їхніми значеннями в попередні періоди і співставлення відхилень фактичних результатів від бази порівняння в звітному і попередніх періодах. У першому випадку визначають характеристику змін у часі по кожному конкретному показнику - абсолютні величини приросту і темпи росту кожного з показників. В другому випадку дається характеристика змін в динаміці абсолютних і відносних відхилень фактичних результатів від бази порівняння: плану, норм і нормативів, минулих досягнень, досягнень на інших аналогічних об'єктах; середнього, максимального, мінімального рівня досягнутих результатів у групі порівнюваних об'єктів, інших можливих варіантів розвитку. На основі такого порівняння формулюється оцінка, що відбиває зміни в рівні досліджуваних показників за той або інший період часу і динаміку відхилень фактичних значень показників.

Метод просторового порівняння. Даний метод полягає в порівнянні абсолютних значень показників і відхилень фактичних результатів від базисних, які відносяться до одного періоду, на порівнюваних аналогічних об'єктах. У першому випадку

здійснюється порівнювання показників із їхнім рівнем, передбаченим планом, нормами і нормативами, із фактичними результатами діяльності однотипних підприємств, із мінімальним, максимальним або середнім рівнем показників у групі порівнюваних підприємств, із результатами інших можливих варіантів розвитку. В другому випадку відбувається порівняння відхилень фактичних результатів від базисних на однотипних підприємствах. У цьому випадку порівнювальна оцінка відбиває рівень виконання плану, норм і нормативів на досліджуваному підприємстві, а також показує його місце в групі аналізованих підприємств.

Метод групувань. Він полягає у виявленні з-поміж досліджуваних об'єктів однорідних груп за показниками, що їх характеризують. Виділення здійснюється за одним (звичайне) або за декількома (комбіноване) показникам. Комбіноване групування може здійснюватися традиційним методом, коли досліджувані підприємства розбиваються на групи за одним показником, а потім кожна з цих груп розділяється на підгрупи за іншим показником і т.ін. Отримані оцінки містять у собі характеристики окремих виробничих об'єктів як типових представників своєї групи, а також характеристики їхнього становища як усередині своєї групи, так і з-поміж усіх досліджуваних об'єктів.

Метод визначення раціонального режиму. При використанні цього методу передбачається, що значна частина підприємств із досліджуваної великої однорідної сукупності працює в режимі, близькому до раціонального. Виділення підприємств, що працюють у раціональному режимі, здійснюється в такий спосіб. На кожній з осей ортонормованого базису в 2-п-мірному евклідовому просторі (де p - кількість показників, за якими оцінюється діяльність підприємства) відкладаються значення одного із досліджуваних показників. У цьому випадку кожному підприємству в указаному просторі буде відповідати точка з координатами, рівними за величиною значенням показників, що характеризують його діяльність. Велика частина побудованих у такий спосіб точок, як правило, знаходиться усередині деякого 2-п-мірного еліпсоїда з високою щільністю розподілу навколо його центру і зі зниженням щільності до периферії. Постійне влучення точок, що відповідають деяким об'єктам, усередину цього еліпсоїда інтерпретується як свідчення стабільності об'єкта або функціонування в раціональному режимі.

Методи прогнозування дають можливість одержати перспективну оцінку розвитку підприємств. Основою прогнозу є використання внутрішніх закономірностей у динаміці підприємств, які спостерігалися в минулому, для визначення стану виробничо-

збутової діяльності підприємств у майбутньому. Аналіз динаміки діяльності підприємства може бути здійснений на основі рядів, які характеризують її показники у часі. Прогнозування може здійснюватися різноманітними методами: екстраполяції, регресії, виділення складового ряду у часі й т. ін..

Результати прогнозування використовуються для оцінки перспектив розвитку досліджуваних об'єктів. Порівняння різноманітних варіантів прогнозу дозволяє вибрати кращий із них, оцінити його ефективність. Крім того, наявність інформації про припустимий напрямок розвитку підприємства дозволяє направити його діяльність у потрібному напрямку, усунути вплив негативних чинників на його розвиток.

Приведені методи припускають дослідження сукупності окремих показників і дають можливість охарактеризувати діяльність підприємства за відхиленнями фактичних значень показників від бази порівняння. Оскільки ці методи не дозволяють одержати однозначну характеристику діяльності підприємства в цілому (з причини різної направленості відхилень значень окремих показників) використовуються методи визначення узагальнюючого показника.

При побудові узагальнюючого показника варто враховувати наступні вимоги:

- комплексний підхід при проведенні досліджень, спрямованих на одержання узагальнюючої оцінки фінансової стійкості;
- для оцінки фінансової стійкості використовується набір окремих показників, які відбивають основні результати виробничо-збутової діяльності підприємства;
- відомості про показники отримуються з різноманітних джерел;
- за основу оцінки беруть порівнювання значень окремих показників з еталоном (базою порівняння);
- для оцінки може бути використана одна або декілька баз порівнювання;
- оцінка є результатом процесу якісного і кількісного дослідження результатів порівнювання;
- основний зміст оцінки полягає у висновках, отриманих при дослідженні окремих показників, які характеризують різні аспекти діяльності підприємства;
- при виведенні узагальнюючого показника оцінки окремі показники повинні характеризувати динаміку в одному напрямку, тобто ріст якогось із них повинен характеризувати поліпшення діяльності об'єкта, а спад - погіршення, у протилежному випадку їх приводять до однакової спрямованості.

Перераховані вимоги характеризують основні моменти, котрими необхідно керуватися при оцінці результатів виробничо-збутової діяльності і, зокрема, при визначенні узагальнюючих показників.

Методами, яким віддається найбільша перевага, на нашу думку, є методи таксономії. Використання даних методів дозволяє визначити узагальнюючий показник, (таксономічний показник рівня розвитку), а також виконувати групування об'єктів за досліджуваними ознаками і виділяти з-поміж отриманих груп найбільш типові об'єкти (типопредставники), які використовуються в подальшому аналізі.

На основі методів таксономії узагальнюючий показник може визначатися як у статистиці для ряду об'єктів, так і в динаміці для одного об'єкта.

Групування, як відзначалося вище, є одним із прийомів комплексної оцінки, що дозволяє виділити в досліджуваних явищах групи і підгрупи за окремими характерними ознаками. Використання набору окремих показників для характеристики фінансової діяльності підприємств приводить до того, що при їхньому групуванні необхідно враховувати сукупність ознак. Таке групування можна здійснювати за допомогою методів таксономії. Переваги цих методів полягають у тому, що вони дозволяють розділити сукупність аналізованих одиниць на однорідні групи з урахуванням усіх ознак, що характеризують одиниці сукупності.

Групування підприємств може здійснюватися різноманітними методами таксономії: методом дендритів, методом шарів і ін.. Найбільш гнучким, а тому і найкращим в економічних дослідженнях, на нашу думку, є метод дендритів.

У питанні про комплексну оцінку фінансового стану підприємства особливо важливим є також не тільки вибір методу визначення узагальнюючого показника, але і визначення переліку вихідних показників фінансового стану підприємства.

На нашу думку, комплексна оцінка фінансового стану підприємства повинна враховувати усі найважливіші показники фінансової і виробничої діяльності підприємства. При визначенні узагальнюючого показника фінансового стану підприємства використовуються дані про виробничий потенціал підприємства, рентабельність його продукції, ефективність використання виробничих і фінансових ресурсів, стан і розміщення коштів.

Для одержання узагальнюючого показника фінансового стану, нами пропонується наступний перелік вихідних показників: загальна рентабельність підприємства; чиста рентабельність підприємства; віддача всіх активів; віддача основних фондів; оборотність оборотних фондів; оборотність запасів; оборотність дебіторської заборгованості;

оборотність банківських активів; віддача власного капіталу; поточний коефіцієнт ліквідності; коефіцієнт забезпеченості боргових зобов'язань; -індекс постійного активу.

Запропонований перелік показників базується на даних публічної звітності підприємств. Ця вимога робить оцінку масовою, дозволяє контролювати зміни у фінансовому стані підприємства усіма учасниками економічного процесу, дає можливість оцінити результативність і об'єктивність самої методики комплексної оцінки.

Оцінку фінансового стану підприємства необхідно здійснювати періодично не менше чотирьох разів на рік. З огляду на складність виконуваних розрахунків для оцінки фінансової стійкості підприємств варто використовувати комп'ютери у фінансовому відділі підприємства. Це дозволить об'єктивно оцінити існуючий фінансовий стан підприємства й оперативно реагувати на зміни ринкової ситуації, а також виявити невикористані фінансові резерви підприємства, розробити стратегію його подальшого розвитку.

Литература.

1. Баканов М.И., Шермет А.Д. Теория экономического анализа: Учебник.- М.: Финансы и статистика, 1996.- 288с.
2. Крейнина М.Н. Финансовое состояние предприятия. Методы оценки.- М.: ИКЦ «ДИС», 1997,- 224 с.
3. Плю-га В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях. - М: Статистика, 1980- 151с.
4. Рабочая книга по прогнозированию / Редкол: Бестужев - Лада И.В. (отв.ред) - М: Мысль, 1982-430с.
5. Хеддервик К. Финансово-экономический анализ деятельности предприятий,- М.: Финансы и статистика, 1996,- 192 с.